Euroopa Parlament
2019-2024

Kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjon

2023/0229(NLE)

14.2.2024

***

SOOVITUSE PROJEKT

mis käsitleb nõukogu otsuse eelnõu liidu ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise lepingu, mis käsitleb täiendavaid reegleid seoses Integreeritud Piirihalduse Fondi osaks oleva piirihalduse ja viisapoliitika rahastuga aastateks 2021–2027, liidu nimel sõlmimise kohta
(12122/2023 – C9-0461/2023 – 2023/0229(NLE))

Kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjon

Raportöör: Jadwiga Wiśniewska

Kasutatud tähised

*	nõuandemenetlus
***	nõusolekumenetlus
***I	seadusandlik tavamenetlus (esimene lugemine)
***II	seadusandlik tavamenetlus (teine lugemine)
***III	seadusandlik tavamenetlus (kolmas lugemine)

(Märgitud menetlus põhineb õigusakti eelnõus esitatud õiguslikul alusel.)

SISUKORD

lk

EUROOPA PARLAMENDI SEADUSANDLIKU RESOLUTSIOONI PROJEKT 5

SELETUSKIRI 6

EUROOPA PARLAMENDI SEADUSANDLIKU RESOLUTSIOONI PROJEKT

mis käsitleb nõukogu otsuse eelnõu liidu ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise lepingu, mis käsitleb täiendavaid reegleid seoses Integreeritud Piirihalduse Fondi osaks oleva piirihalduse ja viisapoliitika rahastuga aastateks 2021–2027, liidu nimel sõlmimise kohta (12122/2023 – C9-0461/2023 – 2023/0229(NLE))

(Nõusolek)

Euroopa Parlament,

– võttes arvesse nõukogu otsuse eelnõu (12122/2023),

– võttes arvesse Euroopa Liidu ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise lepingu eelnõu, mis käsitleb täiendavaid reegleid seoses Integreeritud Piirihalduse Fondi osaks oleva piirihalduse ja viisapoliitika rahastuga aastateks 2021–2027 (12120/2023),

– võttes arvesse nõusoleku taotlust, mille nõukogu esitas vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 77 lõikele 2, artikli 218 lõike 6 teise lõigu punktile a ning artikli 218 lõikele 7 (C9-0461/2023),

– võttes arvesse kodukorra artikli 105 lõikeid 1 ja 4 ning artikli 114 lõiget 7,

– võttes arvesse kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni soovitust (A9/0000/2024),

1. annab nõusoleku kokkuleppe sõlmimiseks;

2. teeb presidendile ülesandeks edastada Euroopa Parlamendi seisukoht nõukogule, komisjonile, liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele ning Šveitsi Konföderatsiooni valitsusele ja parlamendile.

SELETUSKIRI

a. Taustainfo

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/1148, millega luuakse Integreeritud Piirihalduse Fondi osana piirihalduse ja viisapoliitika rahastu aastateks 2021–2027, võeti vastu 7. juulil 2021.

Piirihalduse ja viisapoliitika rahastu määruse eesmärk on väljendada rahalise abi kaudu solidaarsust nende (liikmes)riikidega, kes kohaldavad Schengeni *acquis*' välispiire puudutavaid sätteid. Sellega arendatakse edasi Schengeni *acquis*'d, milles Schengeni *acquis*' rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega ühinenud riigid (edaspidi „Schengeni lepinguga ühinenud riigid" või „ühinenud riigid") osalevad.

11. augustil 2021 teatas Šveitsi Konföderatsioon oma otsusest nõustuda piirihalduse ja viisapoliitika rahastu määruse sisuga ning rakendada seda oma õiguskorras. Komisjon esitas ettepaneku nõukogu otsuse kohta allkirjastada ELi ja Šveitsi Konföderatsiooni vaheline leping, mis käsitleb täiendavaid reegleid seoses piirihalduse ja viisapoliitika rahastuga, enne Šveitsi teatise saamist riigi põhiseadusest tulenevate nõuete täitmise kohta, et vältida piirihalduse ja viisapoliitika rahastu määruse tegeliku kohaldamise aja lühendamist Šveitsis. Vastavalt piirihalduse ja viisapoliitika rahastu määruse põhjendusele 75 tuleks kõnealused kokkulepped sõlmida pärast seda, kui asjaomane riik on kirjalikult teatanud kõigi oma riigisiseste nõuete täitmisest.

Piirihalduse ja viisapoliitika rahastu määruse artikli 7 lõikes 6 on sätestatud, et täpsustamaks Schengeni *acquis*' rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega ühinenud riikide piirihalduse ja viisapoliitika rahastus osalemise laadi ja tingimusi, töötatakse kooskõlas nende riikide Schengeniga ühinemise lepingute asjaomaste sätetega välja vastav kord. See kord töötatakse välja sellise lepingu vormis, mille liit sõlmib Schengeni lepinguga ühinenud riigiga vastavalt ELi toimimise lepingu artiklile 216.

21. veebruaril 2022 volitas nõukogu komisjoni alustama Islandi, Norra Kuningriigi, Šveitsi Konföderatsiooni ja Liechtensteini Vürstiriigiga läbirääkimisi[1] Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2021/1148[2] kohaselt sõlmitava korra üle, millega täpsustatakse kõnealuste riikide osamakseid ja vajalikke täiendavaid reegleid nende osalemiseks Integreeritud Piirihalduse Fondi osaks olevas piirihalduse ja viisapoliitika rahastuses aastateks 2021–2027, sealhulgas sätteid, millega tagatakse liidu finantshuvide kaitse ja Euroopa Kontrollikoja auditeerimisalane pädevus. Šveitsi Konföderatsiooniga peetud läbirääkimised viidi edukalt

---

1 Nõukogu 21. veebruari 2022. aasta otsus (EL) 2022/442, millega antakse luba alustada läbirääkimisi Islandi, Norra Kuningriigi, Šveitsi Konföderatsiooni ja Liechtensteini Vürstiriigiga, et sõlmida Euroopa Liidu ja nimetatud riikide vahel lepingud, mis käsitlevad täiendavaid reegleid seoses Integreeritud Piirihalduse Fondi osaks oleva piirihalduse ja viisapoliitika rahastuga (ELT L 90, 18.3.2022, lk 116).

2 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. juuli 2021. aasta määrus (EL) 2021/1148, millega luuakse Integreeritud Piirihalduse Fondi osana piirihalduse ja viisapoliitika rahastu (ELT L 251, 15.7.2021, lk 48).

lõpule lepingu parafeerimisega 14. veebruaril 2023.

Komisjon esitas nõukogule 10. juulil 2023. aastal ettepaneku võtta vastu nõukogu otsus Euroopa Liidu ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise lepingu, mis käsitleb täiendavaid reegleid seoses Integreeritud Piirihalduse Fondi osaks oleva piirihalduse ja viisapoliitika rahastuga, Euroopa Liidu nimel sõlmimise kohta

Nõukogu võttis 28. septembril 2023. aastal vastu otsuse liidu ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise lepingu, mis käsitleb täiendavaid reegleid seoses Integreeritud Piirihalduse Fondi osaks oleva piirihalduse ja viisapoliitika rahastuga aastateks 2021–2027, liidu nimel allkirjastamise kohta. Lepingule kirjutati alla 28. novembril 2023. aastal Brüsselis.

Nõukogu palus 7. detsembril 2023. aastal Euroopa Parlamendil anda nõusolek ülalnimetatud kokkuleppe sõlmimist käsitlevale nõukogu otsuse eelnõule.

b. Raportööri seisukoht

Integreeritud Piirihalduse Fondi osana loodud piirihalduse ja viisapoliitika rahastu on Schengeni *acquis*' eriotstarbeline vahend, millega tagatakse tugev ja tulemuslik Euroopa integreeritud piirihaldus välispiiridel, samal ajal säilitades täielikus kooskõlas liikmesriikide ja ühinenud riikide põhiõigustealaste kohustustega inimeste vaba liikumise selle piires, ning toetatakse ühise viisapoliitika ühetaolist rakendamist ja ajakohastamist, aidates seeläbi kindlustada liikmesriikide ja ühinenud riikide kõrgetasemelise julgeoleku.

Raportöör nõustub, et piirihalduse ja viisapoliitika rahastu määrus pakub võimaluse võtta meetmeid jagatud, otsese või kaudse eelarve täitmise raames, ning et käesolev leping peaks võimaldama Šveitsis kasutada ükskõik millist neist meetoditest finantsjuhtimise ja -kontrolli seisukohast asjakohaste liidu põhimõtete ja reeglitega kooskõlas.

Raportöör leiab samuti, et võttes arvesse Schengeni *acquis*' *sui generis* olemust ja selle ühtse kohaldamise tähtsust Schengeni ala terviklikkuse jaoks, tuleks kõiki programmide juhtimise suhtes kohaldatavaid reegleid kohaldada Šveitsi suhtes samamoodi nagu ELi liikmesriikide suhtes.

Soovituse koostaja on seisukohal, et ühinenud riikidega tehtava koostöö raames ametlike, õiguslikult siduvate kokkulepete sõlmimine muud liiki kokkulepete sõlmimise asemel on otsustava tähtsusega selleks, et tagada sellise koostöö läbipaistvus ning selle avalik kontroll ja demokraatlik järelevalve. See on eriti oluline ELi eelarve kasutamise puhul.

Lisaks tuleks järgida ka muid erisätteid. Schengeni assotsieerimislepingute kohaselt peab Šveits täielikult aktsepteerima liidu meetmeid, sealhulgas piirihalduse ja viisapoliitika rahastu määrust, mis arendavad Schengeni *acquis*'d või tuginevad sellele, samuti võtma vajalikke meetmeid, et tagada vastavus finantsjuhtimise ja -kontrolli seisukohast asjakohastele sätetele, mis on sätestatud ELi toimimise lepingus ja ELi toimimise lepingul põhinevas liidu õiguses. Samuti nähakse lepingutega ette konkreetne mehhanism Šveitsiga sõlmitud lepingute kiireks kohandamiseks juhul, kui lepingute rakendamise jaoks olulistes liidu õigusaktides, nagu finantsmääruses ja ühissätete määruses, tehakse muudatusi. Leping peab samuti tagama, et piirihalduse ja viisapoliitika rahastu vahehindamise käigus arvestatakse asjaoluga, et Schengeni

lepinguga ühinenud riigid hakkasid osalema hiljem.

Lisaks kehtivad eelarve- ja finantskontrollide valdkonnas liikmesriikide suhtes horisontaalsed kohustused (nt kontrollikoja, Euroopa Pettustevastase Ameti (OLAF), Euroopa Prokuratuuri ja komisjoni pädevus), mis tulenevad kas otse aluslepingust või teisestest liidu õigusaktidest, sealhulgas eespool nimetatud ühissätete määrusest. Neid kohustusi kohaldatakse liikmesriikide suhtes *ipso facto* ja seetõttu ei ole neid sätestatud piirihalduse ja viisapoliitika rahastu määruses. Järelikult tuleb need kohustused Šveitsile kehtestada lepinguga, mida käesolev ettepanek käsitleb.

Viimaseks, leping sisaldab samuti sätet Euroopa reisiinfo ja -lubade süsteemi kohta.

Kokkuvõttes leiab raportöör, et on asjakohane sõlmida leping, milles sätestatakse täiendavad reeglid, mis on vajalikud Šveitsi Konföderatsiooni osalemiseks integreeritud piirihalduse fondi osaks olevas piirihalduse ja viisapoliitika rahastus programmitöö perioodiks 2021–2027 kooskõlas määruse (EL) 2021/1148 (edaspidi „piirihalduse ja viisapoliitika rahastu määrus“) artikli 7 lõikega 6.

Eespool öeldut silmas pidades soovitab raportöör parlamendil anda nõukogu otsuse eelnõule nõusolek, ja teeb parlamendi presidendile ülesandeks edastada parlamendi seisukoht nõukogule, komisjonile ning liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele.